

„Trnitá cesta čísla 83058“,
český překlad:
přeložil B. Sommer.

P R A H A - O S V O B O Z E N Í

Kolem 24. dubna roku 1945 jsme dojeli do Prahy. Vlak zastavil ve stanici. Češi si mohli vzít své vězně. Vznikl velký zmatek, dokola bylo slyšet jen křik. Já a dvě Polky, jedna z Varšavy, jsme se připojili k českému železničáři, který stál na peroně. Zavedl nás do kovárny, která se nacházela na stanici, a ukryl nás v ní. Zanedlouho bylo slyšet hvizd vlaku a pozvolné údery kol vagónů o kolejnice. Zbytek vězňů odjel na další cestu, mně již neznámou.

Čech, který nás ukryl, nám řekl, že v Praze jsou ještě Němci. Vystrašilo nás to, neboť jsme myslely, že tu již nejsou. Naproti kovárně byl domek s velkým oknem ve dveřích. Přes sklo bylo vidět, jak žena uklízí v místnosti.

Čech jí pokynul rukou, aby otevřela dveře. Ona doběhla pro klíče a otevřela. Proběhly jsme z kovárny do domku, v kterém ona uklízela. Žena nám podala pláště do deště, abychom zakryly nápis KL (Konzentrations Lager) na zádech a doprovodila nás pod školu.

Ředitel školy nám na školním dvoře dal boty, punčochy a barety na hlavy a řekl nám:

„Já půjdu první, a vy za mnou v takových odstupech, abyste viděly toho před sebou, ale jednotlivě.“

Doprovodil nás na tramvajovou zastávku - bylo již tma.

Řekl:

„Nasedněte do tramvaje, lístky vám podá průvodčí. Nic mezi sebou nemluvte. Sedněte si každá zvlášť. A jak vám tramvaják řekne vysedat, tak vystupte a jděte vpravo dolů, tam zaklepejte u nějakého domu, a když vám neotevřou, tak jděte dál a úplně dole uvidíte stavení, kde vás určitě přijmou.“

Udělalaly jsme to tak, jak nám ředitel řekl. Nasedly jsme do tramvaje, průvodčí nám podal lístky. Tramvaj se rozjela. Přes okno jsme viděly, jak Němci jezdí auty, procházejí se po ulicích, a také někteří z nich se psy nastupovali do tramvaje. Strach se mně zmocňoval čím dál tím více. Konečně tramvaják říká - vysedat. Vystoupily jsme a šly směrem, kterým nám řekl ředitel. Byla již pěkná tma. Přicházíme k jednomu oplocenému domu, psi štěkají. Říkáme - možná tu bydlí Němci, nepůjdeme tam, jdeme dále.

Dále přicházíme k jinému domku, v jednom z oken svítí světlo. Domek stál při cestě. Nahlížím přes okno, a tam klečí dívenka a modlí se. Určitě tu bydlí Češi povídám. Zatukala jsem na sklo. Dívenka se otočila a bylo slyšet, jak říká:

„Maminko, někdo klepe.“

Vyšla paní Břicháčová, neboť tak se ta paní jmenovala, a zeptala se:

„Kdo je tam?“

Poprosila jsem, jestli by nám otevřela, a řekla jsem, že jsme z transportu a chtěly bychom přenocovat. Otevřela nám, a my jsme rychle vešly do chodby. Vysvětlovala nám, že nemá kde nás nechat přenocovat. Řekla jsem, že můžeme přespat třeba na podlaze. Na to ona:

„Na podlaze spí pes.“

Pozvala nás do kuchyně, ohřála ovčí mléko a dala nám napít. Poprosila jsem o čaj, bála jsem se pít mléko. Po vypití mléka a čaje nás vyzvala svléci se. Svlekli jsme si zavšivené, špinavé sukně a ona nám přinesla pěkné běloučké noční košile. Když jsme se svlékly, paní Břicháčová se na nás podívala a zeptala se:

„Kdo vás tak zbil?“

Podívala jsem se na svoje tělo a na ostatní dívky, a ve skutečnosti uviděla samé modřiny. Pověděla jsem jí, že nás nikdo nezbil, to jenom za dobu transportu, ve vagónech jsme se tak potloukly. Umyly jsme se a oblékly se poprvé za dlouhý čas do nočních košilí. V době, kdy jsme mluvili s paní Břicháčovou, její dcerka Milenka připravila dvě lůžka. Na jedno z nich jsem se položila já. Po prvé jsem ucítila vůni svěží postele. Když jsem usínala, zdálo se mi, že padám do propasti. Usnula jsem. Spala jsem celou noc, den i druhou noc. Na druhý den mého snu slyším, že mně někdo drží za ruku. Vylekala jsem se. Tehdy jsem uslyšela klidný hlas:

„Prosím nebojte se, klidně.“

Podívala jsem se na toho člověka a uviděla jsem lékaře, který mi ještě jednou řekl ta slova:

„Musel jsem vás vzbudit.“

Naproti lékaři seděl při lůžku ještě ředitel školy a nějaký pán. Ostatní dívky se vzbudily dříve. Lékař mně doporučil dietu a nějaké léky. Dostala jsem sníst kousek perníku s medem a lihovinu se šťávou z borůvek.

Co chvíli mi podávali také po troškách housku s medem.

Sousedky paní Břicháčové přinášely mně i ostatním dívkám upečené koláčky a zákusky. Na lůžku jsem proležela celý týden. Po týdnu jsem začala vstávat z lůžka a pomalu se učit znovu chodit. Byla jsem velmi zesláblá. Po celou dobu mého pobytu v Praze přicházel za námi lékař s léky a prohlížel nás. Paní Břicháčová nás obsluhovala jako své vlastní děti. Co chvíli nám připravovala něco k jídlu. Starostí měla s námi velmi moc a ještě k tomu se přidávala odpovědnost a strach, když v Praze byli ještě Němci.

Češky nám popřinášely sukně, prádlo, boty a mnoho jiných potřebných věcí.

Muž paní Břicháčové Bohumil byl zaměstnancem dráhy v Praze a účastnil se hnutí odporu. V Praze jsem zůstala do osvobození Sovětskou Armádou 9. května 1945.

Po osvobození Prahy moje spoluvězenkyně, dříve než já, odjely do Polska. Pan Bohumil nechtěl mně pustit. Vysvětloval mi, že mosty jsou ještě poničené a není možné ještě dojet do samého Polska, a jakmile mosty budou opravené, tak sám mně odveze až domů. Nemohla jsem se dočkat chvíle odjezdu, myslela jsem, že všichni se již vrátili do rodných zemí a budou myslet, že jsem

zahynula. Toužila jsem se co nejrychleji dostat do rodného kraje.

Proti všemu jsem se podvolila panu Bohumilovi a zůstala ještě na krátkou dobu v Praze. Pomáhala jsem paní Marii Břicháčové v domácím hospodářství a při práci v zahradě.

Jednak starost o Polsko a ještě více o rodnou vísku nedávala mi pokoje. Rozhodla jsem pro odjezd. Paní Marie i pan Bohumil se s žalem loučili se mnou.

Na cestu mi přichystali velmi mnoho oblečení i jídla, když věděli, že cesta bude těžká a také i to, že až přijedu domů, nebudu se mít do čeho obléci, neboť Němci všechno zničili.

20. května 1945 jsem se vrátila domů. Po návratu přišlo rozčarování. Našla jsem prázdný dům. Jedině sestra Marie přebývala v domě, nikdo se ještě nevrátil. Teprve po půl roce se vrátila matka a sestra Irena ze Švédska, kam je zavály osudy války.

Byly evakuovány přes Červený Kříž do Doverstorpu z koncentračního tábora v Ravensbrücku. Čekání na návrat otce bylo marné, když, jak jsme se dozvěděly později, zahynul v koncentračním táboře v Osvětimi.

Bratři Felix a Václav se také nevrátili do rodného hnízda. Položili život za Vlast v partyzánských bojích s okupanty. Po měsíci pobytu již v Polsku, a po dvou měsících pobytu na svobodě a po opravdu dobrém stravování jsem se zvažila. Vážila jsem celkem 33 kg. Kolik jsem mohla vážit v táboře?

K o n e c .

Niegowonice, dne 24. dubna r. 1971.

Aby se nikdy nevrátily hrůzy války.
Pro výstrahu pokolení a pro ty
co podněcují v dnešních časech
na různých místech na povrchu zemském
ohniska války, tyto krátké vzpomínky
ať budou zamezením jejich úmyslů.
Ať se nikdy nevrátí „druhý Hitler“.
Mládeži Polska pamatuj a nikdy
nezapomínej to, co způsobil Hitler
tvým otcům, matkám, sestrám a bratrům,
bojuj se všemi, kteří chtějí válku
a pracuj pro posílení a rozvoj
Lidové Vlasti, a při jakémkoliv
nebezpečí braň ji odvážně,
když bude třeba i s obětováním života,
tak jak to činila tvoje rodina
v době okupace hitlerovské.

Leokadia Kwiatkowska

„ S r n a „